

George
Axelrod

SEDEM

MGL

MGL

mestno gledališče ljubljansko 2013/2014

SKOMI
LET

VSEBINA

- 5** Pat McGilligan **GEORGE AXELROD: IRONIJA!**
- 13** **KRIZA SREDNJIH LET JE KOT MAČKA** Intervju z moškimi, ki je preživel krizo srednjih let
- 17** Therese Oneill **SEDEM PRAVIL, KAKO OBDRŽATI MOŠKEGA**
- 22** Fotografije z vaj
- 28** Nova članica

George Axelrod
SEDEM LET SKOMIN

The Seven Year Itch

Premiera 3. oktobra 2013

Prevajalka **VALERIJA COKAN**

Režiser **PRIMOŽ EKART**

Dramaturginja **IRA RATEJ**

Scenograf **BRANKO HOJNIK**

Kostumograf **ALAN HRANITELJ**

Avtor glasbenega izbora **JURE LONGYKA**

Koreografka **KATJA HRASTAR**

Avtorica videa **VESNA KREBS**

Lektorica **MAJA CERAR**

Oblikovalec svetlobe **BOŠTJAN KOS**

Organizator predstave **Darko Muc**

Tehnični vodja **Jože Logar**

Vodja scenske izvedbe **Janez Koleša**

Vodji tehničnih ekip **Matej Sinjur** in **Branko Tica**

Vodja tonskih tehnikov **Sašo Dragaš**

Vodja osvetljevalcev **Branko Šulc**

Vodja frizerk **Jelka Leben**

Vodja garderoberk **Angelina Karimović**

Rekviziterja **Sašo Ržek** in **Borut Šrenk**

Sceno so izdelali pod vodstvom mojstra **Vlada Janca** in kostume pod vodstvom mojstric **Irene Tomažin** in **Branke Spruk** v delavnicah MGL.

Igrajo

Richard Sherman **SEBASTIAN CAVAZZA**

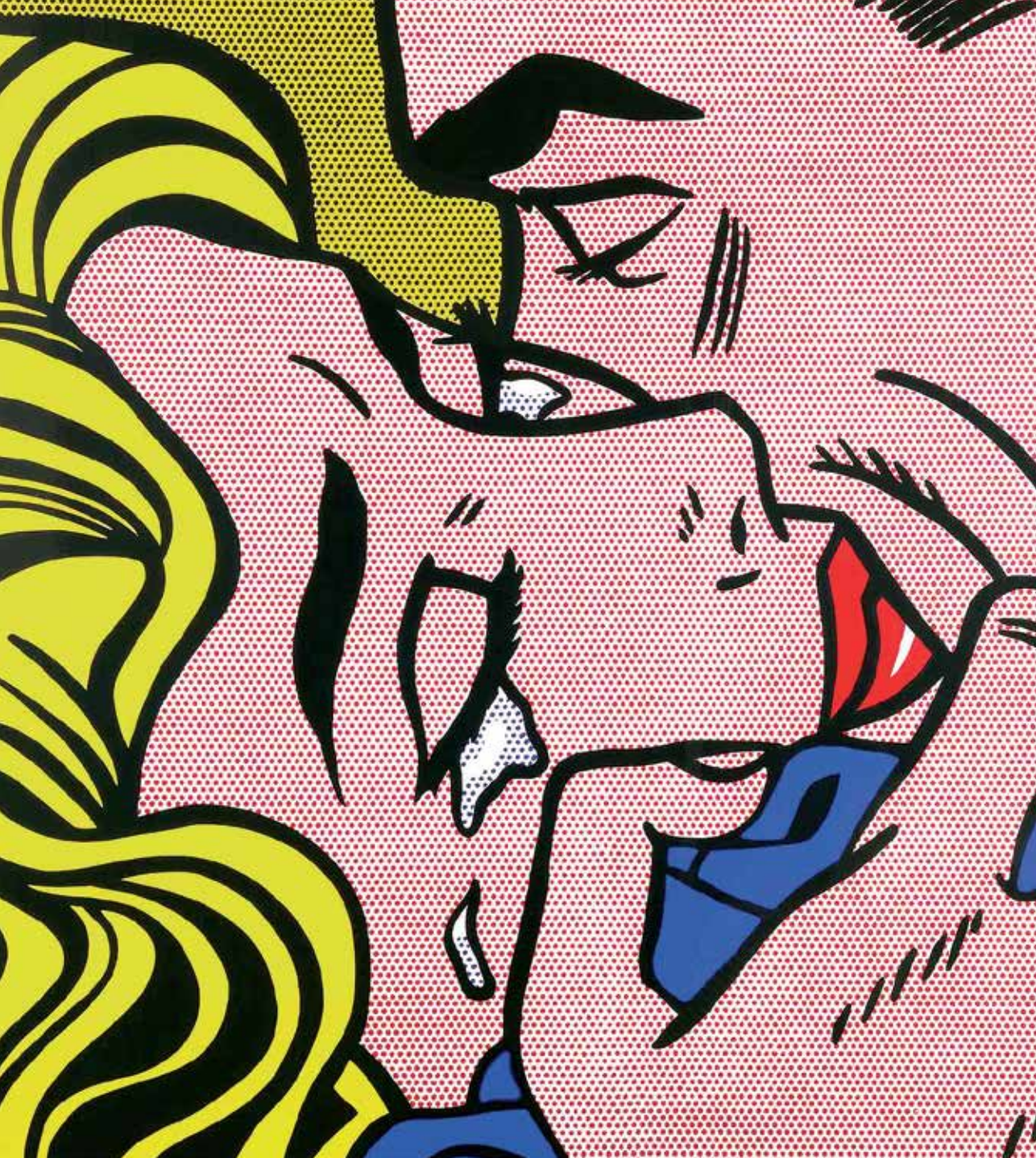
Helen Sherman **MOJCA FUNKL**

Dekle **AJDA SMREKAR**

Dr. Brubaker **GREGOR ČUŠIN**

Tom MacKenzie **GREGOR GRUDEN**

Za ljubeznivo gostoljubje in pomoč pri snemanju videa
se iz vsega srca zahvaljujemo družini Janežič.

GEORGE AXELROD: IRONIJA!

Sprašuje: Pat McGilligan

Dobra komedija je trpka, je nekoč rekel George Axelrod, odlična komedija pa jezna. Bo že vedel. Njegove komedije so včasih izjemno jezne. S spolnostjo obsedene farse bojevito napadajo nedotakljivo. Zunajzakonske ljubezni niso videti prepovedane, temveč prej kot predpisan afrodisiak za mlačne zakonske zveze. Monogamija je dolgočasna. Spolnost je zabavna, ne grešna.

Axelrodova kariera je bila ne le izjemno razvpita, temveč tudi prezgodaj zakrnela in napak razumljena. Dramatik, ki je odšel v Hollywood, nikoli ni dočakal, da bi kakšno njegovo igro uspešno prenesli na veliko platno. Lepo je bilo sodelovati z Billyjem Wilderjem, toda broadwajska uspešnica *Sedem let skomin* je bila filmsko skrupulalo. Filmi, s katerimi je Axelrod dosegel največji uspeh, niso bile njegove značilne komedije s prsatimi blondinkami, temveč so pisca največkrat pokazale drugačnega, bolj zapletenega.

Axelrodova življenjska zgodba, še zdaleč ne brezskrbna, nam pove, od kod njegova ostrina in nagnjenost k tveganju. Odraščal je v bedi. Pozneje, pri tridesetih, se mu je garaško delo obrestovalo in doživel je velikanski uspeh. (Leta 1953, ko je Axelrod napisal prvo igro, je *New York Times* poročal, da bo tisto leto plačal malo manj kot sto tisoč dolarjev davka in tako »skoraj sam kril predsednikovo plačo«.) Sledile so ponudbe iz Hollywooda in v nasprotju z nekaterimi drugimi pisatelji – čeprav je še dolgo živel na vzhodni obali ZDA in se pozneje preselil v London – jih je Axelrod navdušeno sprejel, se dobro vklopil v tamkajšnjo skupnost (sijajen gostitelj

in prireditelj banketov), rad je imel hollywoodski življenjski slog (in rad ga je smešil). Potem je sledila vrsta poklicnih polomov in napačnih odločitev, dolga obdobja nepremišljenega dela in leta, pretirano začinjena z rusko vodko z ledom.

Začniva s kratkim življenjepisom.

Zelo na kratko, rodil sem se leta 1922 v New Yorku, v hotelu Cambridge. Moja mati je bila filmska zvezdica, starleta, le da jim takrat še niso tako rekli. Ime ji je bilo Betty Carpenter. Nastopila je v vrsti filmov, imenovanih *Sončne komedije*, potem pa se je omožila z mojim očetom Hermanom Axelrodom. Bil je ruski Jud, mati pa Angležinja iz Škotske, malce vihrava kombinacija. Oče je hkrati z Oscarjem Hammersteinom študiral na Univerzi Columbia. Skupaj sta pisala univerzitetne predstave in druga besedila, zato je oče načrtoval kariero v gledališču.

Njegov oče, moj dedek, je bil oblasten, zatiralski, toda zelo zanimiv človek, samorastniški milijonar, ki je v to deželo prišel le z očali in potem zaslužil milijone z gradnjo hiš in zemljiškim posredništvom. Ko se je oče želel poročiti s plavalaso hollywoodsko *šikso*, dekletom nejudovskega porekla, je dedek rekel: »Prav, ampak pogodil se bom s tabo. Pridružiti se moraš družinskemu podjetju, ne pa da se onegaviš v gledališču.« Tako se je oče umaknil in sklenil dogovor, ki mu je uničil življenje. Z materjo sta morala temu malemu pocinkanemu bogu, mojemu dedku, ogromno žrtvovati. Kmalu potem sta se mama in oče ločila. Zaradi te odločitve do očeta nisem čutil prav nobenega spoštovanja. Zato je na moje poklicno ravnanje delno vplival tudi nesproščen odnos do njega.

Odziv nanj?

Da bi mu pokazal svoje, se šopiril pred njim. Najbrž je kar zanimivo – čeprav ne prisegam na freudovske ideje, preveč naivne so –, da me je leta 1967, ko je končno umrl, kariera nehala zanimati. Izgubil sem zagon. Nikogar več ni bilo, da bi se važil pred njim. Odtlej v bistvu nisem naredil kaj prida, le drobnarije.

Ali v mislih to dvoje res povezujete?

Mogoče res – ali pa je bilo neverjetno naključje.

Sta se pred njegovo smrtjo pobotala?

Na žalost ne. Hudo mi je zaradi tega. Kadar se v določenih okoliščinah počutim nelagodno in samega sebe slišim, kako govorim neumnosti, prepoznam očetov glas. Zato vem, da se je skoraj vse življenje nelagodno počutil, v vsakem osebnem odnosu ali odnosu do drugih ljudi na splošno. Ni se znašel med njimi, čeprav je bil na videz zelo očarljiv. Bil je zelo zapleten človek.

Ste ljubezen do zabaviščne industrije podedovali po materi?

Temu se je popolnoma odpovedala in nekaj časa ni delala popolnoma nič. Imela je več intimnih prijateljev, ki so prispevali k njeni splošni blaginji. Pozneje se je lotila poslovanja s tapetami in se izkazala kot odločna in ambiciozna ženska. Proti koncu sem sklenil mir z njo, vendar sem jo ucvril od doma, kakor hitro sem mogel.

Zakaj ste se odločili, da boste pisatelj?

Nimam pojma. Nikoli nisem pomislil, da bi delal kaj drugega. Najbrž sem se tega, da bi se lahko preživljal s pisanjem, zavedel v času, ko sem bil v internatu v Pensilvaniji zelo nesrečen. Nekega zimskega popoldneva, ko bi moral biti v telovadnici, sem zapravljaj čas v knjižnici in potegnil ven knjigo, ki sem jo videl že na očetovi knjižni polici, *Sonce vzhaja in zahaja* Ernesta Hemingwaya. Prebral sem jo zdržema v dveh popoldnevih in spremenila mi je življenje. Rekel sem si: »Moj bog, pisanje je kot pogovor. Tako se to dela? To bi znal tudi jaz.« Bilo je pravo odkritje.

Kako ste prišli od pisanja šal in smešenja k učenju strukture in pripovedovanja zgodb, nato pa k pisanju scenarijev?

Najbrž korakoma. Tipaje. Toda že rodil sem se s kar dobrim občutkom za strukturo.

Vas je denar močno motiviral?

O, ja. Ampak želel sem pisati in rad sem imel tisto, kar sem delal, čutil sem, da sem dober.

V komedijah o seksu, ki ste jih pisali za radio?

Če si bil pameten, si na radiu lahko naredil veliko, kajti ljudje niso mogli videti dogajanja, seveda pa namig marsikdaj le ni zadel v polno. Bilo je brano, v živo, in ko je bilo enkrat mimo, ti niso nič več mogli.

Je bilo v začetnem obdobju televizije enako? Ste si prav tako lahko privoščili kar koli?

Ko televizija še ni oddajala v živo, me ni bilo zraven. Oh, pisal sem bedne stvari. Strašno sem preziral sponzorje in tipe iz reklamnih agencij. Studili so se mi. V tistih časih – in mislim, da še vedno – so se okrog potikali sumljivi ljudje, ki so podkupovali pisce, da bi vrinili svoje izdelke v scenarije. Za vsako omembo izdelka si dobil šestdeset dolarjev ali zaboj ameriškega ali škotskega viskija. V eni od iger sem za junakinjo večkrat uporabil zvezdnico nemih filmov po imenu Maybelline Mascara. Dolgo se jim ni posvetilo. Jaz pa sem vsakokrat, ko je kdo izgovoril »Maybelline Mascara,« dobil svoj zaboj viskija.

Na televiziji ste delali od leta 1947 do ...?

1952. Takrat sem pobegnul. Bilo je noro. Pisal sem, prispeval besedila ali sodeloval pri več kot 400 radijskih in televizijskih scenarijih.

Vam je ostalo kaj časa za pisanje gledaliških iger?

Vedno sem si želel pisati gledališke igre. Televizija je bila sredstvo za preživljanje in učenje obrti. Imel sem idejo za *Sedem let skomin*. Igro sem napisal – ne v štirinajstih dnevih, temveč sem štirinajstkrat sedel za pisalnim strojem po uro ali poldrugo uro. Začel sem neko velikonočno nedeljo, ko nisem imel drugega dela, in končal 4. julija 1952. Že prej sem se poskusil pri pisanju iger, vendar nikakor nisem našel zgodbe, ki bi se nekako sestavila. Ta je prišla v enem kosu.

Ste veliko hodili v gledališče?

Od nekdanj. Toda v tistih časih sem bil reven, predstav pa je bilo na stotine, Broadway je cvetel, vsak večer je bila kakšna premiera. Nikoli nisem videl prvega dejanja, dolgo časa ne. Noter sem šel po koncu prvega dejanja in se pomešal med občinstvo, ki je šlo v dvorano za drugo dejanje. Videl sem veliko drugih in tretjih dejanj.

So zato posledično vaši uvodni prizori vedno skrivnostno šibki, konci pa močni? To pa je ironično.

Ironično, ja. Ampak meni ne gre za ironijo.

Skomine ste napisali zelo hitro. Kaj se je zgodilo potem?

Ko sem igro prodal v Hollywood, sem rekel: »Hočem Billyja Wilderja.« Do Billyja sem čutil globoko strahospoštovanje. Vendar niti nisva naredila preveč dobrega filma. Igra učinkuje zaradi klavstrofobičnih primesi: tip je ujet v majhnem stanovanju, živi na krilih domišljije. Če dogajanje spustiš na prosto, napetost popusti. Bistvo priredbe je ugotoviti, ali lahko vzameš srce – genski zapis igre – in ga preneseš v drug medij.

Od Billyja sem se veliko naučil. Bil je čudovit učitelj in je še vedno. Učil sem se o umetnosti, hrani, o vsem. O pisanju pa ne kaj dosti. Učil sem se o resničnem življenju. O kulturi. Toda s *Skominami* sva poskusila doseči nekaj nemogočega.

Ste se takrat, ko ste pisali priredbo, zavedali, da je scenariju usojen neuspeh?

Šele pozneje. Mislili smo, da bo učinkoval in bo čudovit. Bil sem zaljubljen v delo, Billy je bil sijajen in zavedal sem se le tega, kakšno srečo imam.

Začeli ste s *Skominami* ter zasloveli s komedijami na témo spolnosti. Od kod se je pri vas vzela obsedenost s spolnostjo?

Najbrž pobožne želje. Izmisлил sem si naziv za tisto, kar sem nekoč pisal: Jožki in joške. Zabiti dedci in seksi punce.

So bile to izključno pobožne želje, ne pa nadaljevanje zasebnega življenja?

Pobožne želje. *Skomine* so bile po svoje iskrene. Igra je bila resno napisana. Bila je komedija, vendar sem bil takrat noro zaljubljen v neko mlado igralko, čeprav sem bil poročen, in zato sem trpel Tantalove muke. Uporabil sem veliko resničnih dialogov, njen klepet skoraj dobesedno, in vse to vtaknil v igro. Gospodična je pozneje igrala v *Skominah* med turnejo po Združenih državah, in rekla mi je: »Moj bog, dialogi zvenijo tako resnično.« Niti sanjalo se ji ni, da je tako govorila ona.

Večina mojih komedij na témo spolnosti se vrti okrog velike ovire, prepovedanega seksa. Igra *Sedem let skomin* je bila smešna, zelo smešna, in še danes jo igrajo. Po vsem svetu. Od avtorskih pravic zanjo kar veliko iztržim; prevedli so jo v celo vrsto tujih jezikov. Toda *Sedem let skomin* se vrti okrog osnovne teme, da se glavni junak zaplete z nekim dekletom, medtem ko njegove žene ni doma, in zato ima slabo vest. Slaba vest pa je smešna. V filmu se ni mogel zaplesti z dekletom, vendar je imel vseeno slabo vest, zato je bila ta preklemanska osnovna tema nesmiselna.

Kako pogosto to počnete, namreč uporabljate dialoge resničnih ljudi?

Res poslušam ljudi. Skoraj vsa moja izvirna besedila temeljijo na resničnih osebah, čeprav večina le ohlapno. Skoraj vse se vedno začne z osebo. Z nečim na tej osebi, zaradi česar začnem razmišljati, in največkrat je to ženska.

Zakaj?

Ne vem, zakaj. Veliko besedila je bilo napisanega za Marilyn. Zaradi nje sem imel veliko poklicno, čustveno zavoro.

Kdaj ste jo spoznali?

Ko sem leta 1953 prvič prišel sem in začel sodelovati z Billyjem. Pri 20th Century Fox je vadila za neko glasbeno revijo. Spomnim se, da je vadila plesno točko v zadušljivem, po znoju smrdečem studiu, na sebi je imela umazan triko, bila je vsa preznojena in taka, da bi jo kar pojedel, čudovita. Uboga Marilyn. Z njo sem sodeloval pri dveh filmih in jo kar dobro spoznal. Bila je otožno, zelo otožno bitje. Bila je bolna. V urejenem svetu bi bila v norišnici. Bila je psihotična. Ko si jo spoznal, se ti ni mogla več zdeti zapeljiva. Bila je ganljiva, žalostna. Želel si jo le tolažiti, jo očetovsko ujčkati, ji govoriti: »Vse bo še dobro, otrok.«

Pisatelj ste za tisto, kar pišete, pripravljeni žrtvovati zdravje in vse drugo. Seveda pa se vam na koncu to maščuje.

Ja, moral sem se umiriti. Nikoli nisem bil alkoholik. Bil sem pijanec. Med obojim je velika razlika. Pijancem ni treba hoditi na skupinske seanse. To je ironično!

Je to delno krivo, da ste manj delali? Da se je kakovost poslabšala?

O ja, seveda. Pijača. Moči so popustile. Slaba presoja. Odločitve so bile vedno bolj nore. Nazadnje sem moral oditi na kliniko Betty Ford. Uporabljali so metodo anonimnih alkoholikov, ki se pri nekaterih obnese. Pri tistih, ki radi posedajo v zaprtem prostoru in pripovedujejo, kako je bilo, ko so pili. Kakšna norost! Jaz pa sem v obdobju odvajanja obupno potreboval pomoč v nadzorovanem okolju, da bi preživel telesne muke zaradi odvzema alkohola. Pravzaprav je trajalo dve leti, preden sem sploh lahko spet delal.

Če pomislim na vašo kariero, sem presenečena, kako pogosto se kaj ne obnese in koliko filmov ni izpolnilo vaših upov.

Zato je moj opus tako majhen. Ne zato, ker se ne bi trudil. V resnici ti večkrat spodleti kot uspe. Poklicni pisatelj sem že od leta 1940, več kot petdeset let, in moj opus je sorazmerno majhen. Mogoče sem ponosen na pet, šest filmov, na tri gledališke igre in veliko tistega, kar se ni uresničilo, morda zato, ker sem pravila napak razumel.

Ali so vam kateri od teh neuspehov strli srce?

Vsak ti ga malce stre, toda moje srce je veliko.*

*Op. ur.: George Axlerode je po daljši bolezni srca umrl leta 2003 na svojem domu v Los Angelesu.

Iz *Backstory 3, Interviews with Screenwriters of the 1960s*, Univeristy of California Press, Berkley, LA, 1997, priredila Ira Ratej in prevedla Dušanka Zabukovec.

KRIZA SREDNJIH LET JE KOT MAČKA

Intervju z moškim, ki je preživel krizo srednjih let

Končno je pred nami moški, ki je voljan odgovoriti na vprašanja v zvezi s srednjimi leti in po njih imenovano krizo. Ker je naše vodilo diskretnost, ne bomo veliko izdali o njem. Povedali bomo, da je krizo že skoraj preživel in se skupaj z njim ozrli na vijuge prehojene poti. Dodali bomo, da je v svojem poklicu uspešen, da ima otroke, ki jih je že skoraj spravil do kruha. Situiran je srednje dobro in je na svojem področju priznan strokovnjak. Ob tem pa je tudi povsem običajen državljan naše države, ki jo je, kot se zdi, kriza srednjih let doletela malce prezgodaj.

Ali ste se v srednjih letih počutili srednje dobro ali srednje slabo?

Srednje slabo ali slabše. To je bilo obdobje prve depresije. Začel sem jahati, padel s konja in se polomil. Podobnost z Borutom Pahorjem je zgolj slučajna. On je še vedno v sedlu. Nakar sem od dveh popoldne neke zgodnje jeseni zaspal za volanom in se zaletel na avtocesti s približno hitrostjo 140 kilometrov na uro. Nič mi ni bilo. Tega ne morem reči za avto, ki je bil totalka. Čez dva tedna, ko sem pešočil v službo, me je na zebri zbila kole-sarka. Spet mi ni bilo nič. Njej tudi ne. Vse to pa je v meni sprožilo miselni proces, katerega osrednje vprašanje je bilo: zakaj se mi vse to dogaja? Ugotovil sem, da se ves čas sprašujem: kam naprej? To se sicer še vedno sprašujem. Edina razlika je, da takrat nismo živeli v krizi. Ker se ta proces, imenujmo ga Kam naprej?, še vedno nadaljuje ali mogoče, ker doživljam recidiv krize srednjih let – zdaj sanjam o motorju. Želim si imeti močan in težek motor, po možnosti z veliko kroma, da potešim tudi željo po poliranju.

Vas je kdaj zamikalo, da bi pustili vse in kar odšli za vedno?

Mene to veš čas mika in trenutno razmišljam, da bi vstal in odšel s tega intervjuja. (Smeh.) Sicer pa tudi razmišljam, da bi vse prodal in se skupaj s svojo boljšo polovico preselil kam daleč, recimo v Polinezijo, in tam odpri izposojevalnico koles.

Ste v času krize srednjih let nenadoma poprijeli za instrument, ki ga že leta niste igrali in začeli razmišljati o glasbeni karieri?

V mladosti sem igral prečno flavto. Nehal sem približno pri dvajsetih. Inštrument sem ves čas hranil doma. Ko sem ga po več kot dvajsetih letih spet vzel v roke, je bil neuporaben. Imel je zlepljene tipke in v bistvu nanj nisem mogel igrati. Poslal sem ga v popravilo v Maribor in ga dobil nazaj v bleščečem stanju. Vzel sem ga iz škatle in zaigral *Barčica po morju plava*. Zatem sem ga mirno spet zaprl v škatlo, spravil v omaro, kjer je še zdaj in čaka na naslednje potovanje v Maribor.

So vas zamikale mlajše ženske?

Ne. Ta svet se mi je odmaknil iz objektivnih razlogov. Pa tudi subjektivnih. S tem se sploh nisem ukvarjal.

Ali se vam zdi, da imajo ženske tudi krizo srednjih let?

Imajo. Tudi one hrepenijo po poliranju kroma, le da so v tem primeru krom one. Več pozornosti povečajo svojemu telesu in njegovemu vzdrževanju. Da ne bo pomote, to počnemo tudi moški. V krizi srednjih let se spremeni odnos do telesa. Če nič drugega, te kakšna manjša bolečina že zjutraj opomni, da se tvoje telo spreminja. Psihološko gledano naj dodam, da žensk tako ali tako nihče ne razume. V času krize srednjih let pa so popolna enigma.

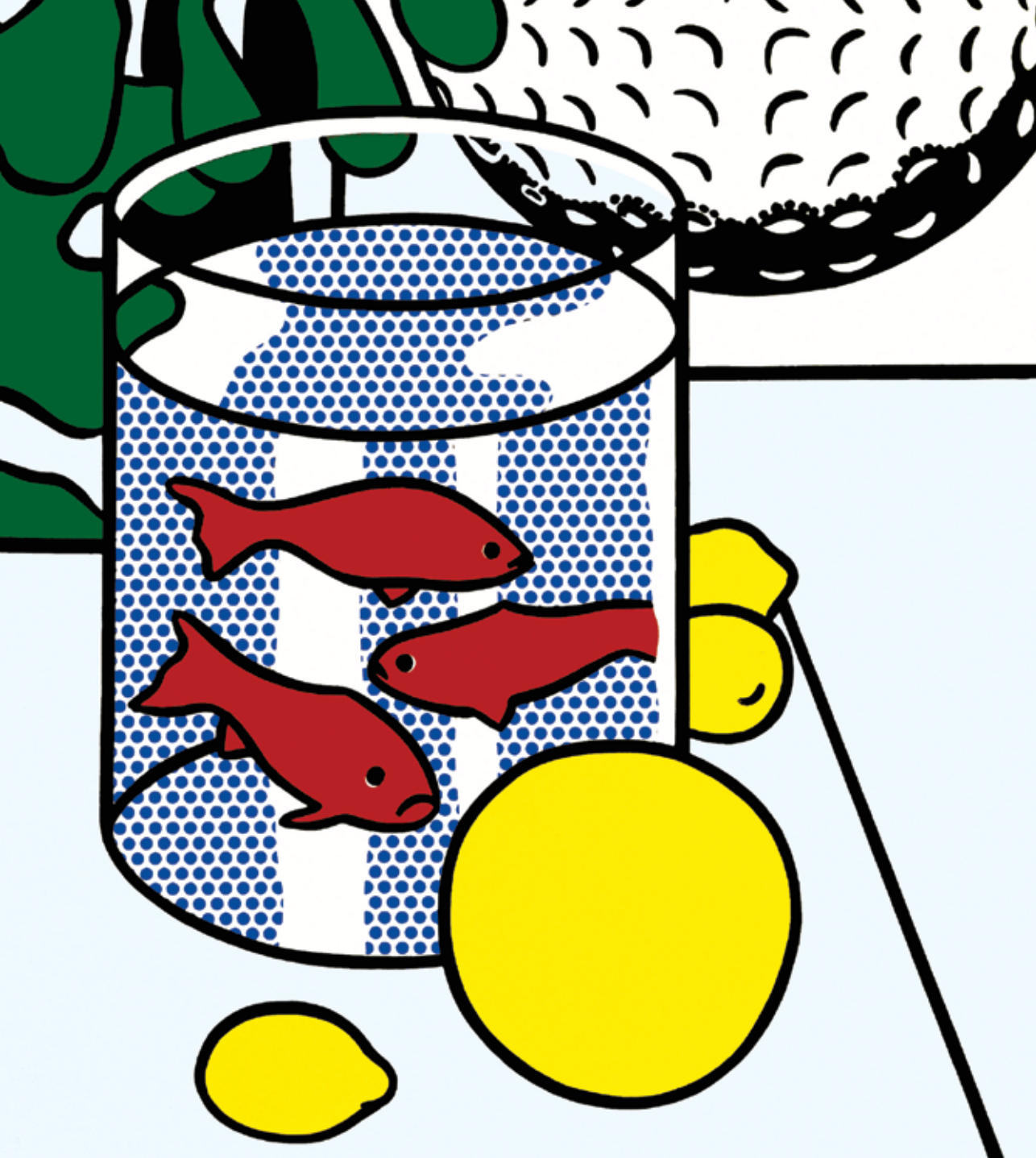
Ali kriza srednjih let sploh kdaj mine?

Hja, zdi se mi, da je boljše, če kriza ostane kar permanentna. Ko mine, si najbrž trd in mrzel. Kriza srednjih let je kot mačka, ki jo imaš pri hiši. Je udomačena in hkrati še vedno divja žival. Božaš jo, hraniš, včasih gre zdoma za več dni, potem se vrne in te grdo orpaska, drugič je spet prijazno mila, predvsem pa ima devet življenj.

Hvala za pogovor

Spraševala in zapisovala **Ira Ratej**.

Therese Oneill
SEDEM PRAVIL, KAKO OBDRŽATI MOŠKEGA
(izpred dobrih 60 let)

Ženska, niti sanja se ti ne, kakšno srečo imaš, da si ujela moškega! Toda kot nam povedo največji poznavalci zakonskega jarma, te od tega, da ga izgubiš, loči le ena nezlíkana srjaca.

Odprite oči in ušesa ter zaprite usta, moje dame. Stopimo skupaj na trdna tla.

1. Molk je zlato

Joj, je sosedka Mavis užalila tvojo nagrajeno enolončnico? So malega Timmyja spet poslali domov, ker je v šoli zažigal papirčke? Je tisto špikanje v tvoji levi roki vedno močnejše? Ohrani to zase! Tvoj moški ves dan gara in niti najmanj ga ne zanima, kako si ti preživela dan. Spomni se prvih štirih zapovedi iz leta 1943 o tem, kako postaneš dobra žena, iz knjige Edwarda Podolskega z naslovom *Seks dandanašnji v zakonski postelji*:

»Ko mož pride iz službe, ga nikar ne gnjavi s svojimi drobnimi težavami in nerganjem. Bodi raje dobra poslušalka. Naj ti pripoveduje o svojih težavah; v primerjavi z njimi tvoje niso omembe vredne. Ne pozabi, da je tvoja najpomembnejša naloga gojiti in gnojiti njegovo samozavest (ki jo poslovni svet tepta vsak dan sproti). Moževa samozavest je ženina stvar. Naj se pred večerjo sprosti. O družinskih zadevah razpravljajta potem, ko bo njegov želodčni jaz zadovoljen.«

Častiti Alfred Henry Tyrer je leta 1951 v svoji knjigi *Spolna zadovoljitev in srečen zakon* dodal še nekaj: »Ničesar ne zahtevaj; to je eno samo nerganje. Resnično sem prepričan, da zakonsko srečo najpogosteje uniči nerganje. Moški lahko to (namreč nerganje) dolgo prenaša, nikakor pa ne v nedogled. Potrebuje mir, sicer bo njegovo življenje neznosno; in če doma nima miru, ga bo moral poiskati zunaj.« Najverjetneje ga bo tudi res poiskal.

Če tvoj mož želi, da molčiš, si ga ne drzni razočarati. Častiti Tyrer pravi:

»Če je [soprog] razmišljajoč človek in ženi od časa do časa poskuša pojasniti kakšno malenkost, da se ji bo vsaj približno sanjalo, kaj ga zanima, ona pa brez besed spet vzame v roke revijo o modi, ki jo je odložila, ko je začel govoriti, je velika verjetnost, da bo v tej hiši prej ali slej nastala razpoka, ki se bo razširila v prepad.«

2. Slaba kuha bo tvojega moškega pognala v najbližjo beznico

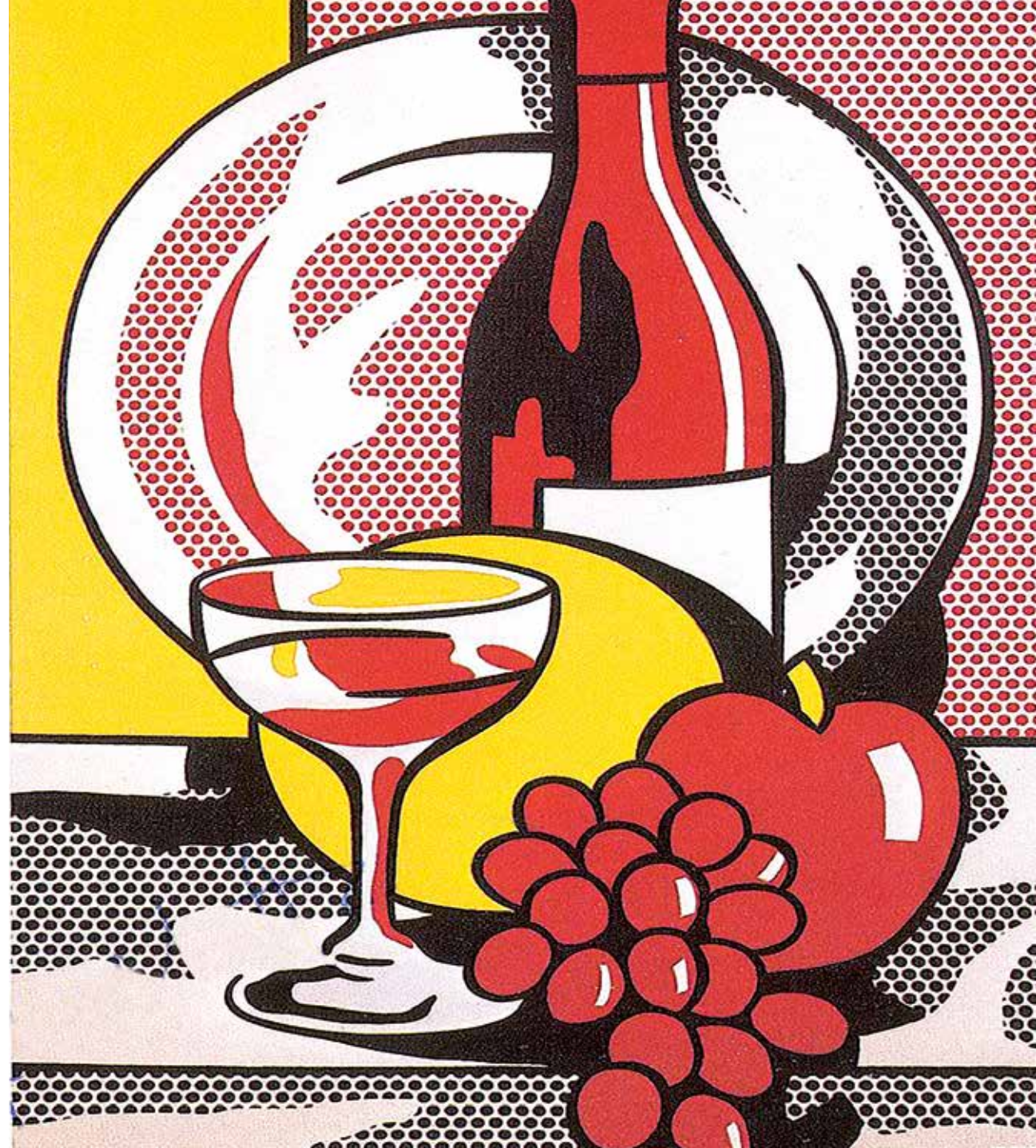
Soprog za mizo pripomni: »Ljuba moja ženka, tale puran ima okus po ožgani košarkarski žogi, polnjeni z razmočenim toaletnim papirjem.«

Kje pa je tvoj ponos, kuharica? Aja, v bolnišnici si imela nočno in potem si šla pomagat Timmyju pri domači nalogi? Nobenih izgovorov! Le prisluhni častitemu Tyrerju: »Roditeljski sestanek, popoldanska čajanka, matineja ali kar koli drugega ni izgovor za to, da večerja ni na mizi, ko mož po napornem dnevu pride iz službe. V vsakem pravem domu so gospodinjska, kuharska in druga znanja seveda koristna in nujna in vsaka soproga bi morala biti ponosna nanje, seveda v razumnih mejah. Če ima človek prebavne težave, ne more biti srečen.«

Prisluhnite še bolj odkritim besedam dr. Williama Josephusa Robinsona:

»Slaba kuhinja je kriva za prebavne težave, ki povzročajo godrnjavost in razdražljivost, to pa nadalje pripelje do preprirov in pričkanja. Slaba kuhinja, ki je v povprečnem ameriškem domu nekaj običajnega, je v enaki meri kot kar koli drugega kriva, da jo soprog rad pobriše v beznico ali še kam drugam. Kadar soproga kuha, bi morala kuhati, ne pa odpirati konzerv, kot se menda pogosto dogaja.«

Se pravi, če nočeš, da bi tvoj soprog postal sifilitik in pijanec, se boš morala naučiti speči tisto preklicano pečenko tako, kot se spodobi.

3. Bodi sočen zrezek in ne mrzla riba

Ko smo že pri kuhanju, obelodanimo še metaforo častitega Tyrerja. »Predstavljajmo si ženo, ki soprogu pripravlja slasten obed. Spomnila se je, katero meso ima najraje, in skrbno pripravila slasten, sočen zrezek. Vzela je najboljši jedilni pribor in posodo ter prt iz damasta, poleg tega je okusno okrasila jedilno mizo. Ko je soprogo stopil v hišo, ga je ženka sprejela z nasmehom dobrodošlice in jasnimi dokazi ljubezni. No, zdaj si pa predstavljajmo, da je damastni prt v resnici posteljna rjuha, okusni dekor seksilisce, žena pa ima priložnost, da odigra sočen zrezek. In kakšna bo korist od tega? Soprogo ne bo hodil na sosedov pašnik!

Recimo, da ista žena soprogu »vsakokrat ponudi neužiten obrok, hladen in brez okusa, nikoli prav kuhan, postreže pa ga kar na kuhinjski mizi, pogrnjeni z umazanim prtom; tedaj ne sme biti presenečena, če bo soprogo pogosto telefoniral iz službe, da zaradi dela ne utegne priti domov na večerjo. Vse samo zato, ker takrat, ko je bil lačen, ni bila slastna«, modruje prečastiti Tyrer.

4. Vseeno pa ne bodi seksualna vampirka

Toda kot nas svari dr. Robinson, si lahko tudi preveč sočna. Tedaj postaneš seksualna vampirka. Soprogu boš izpila vse življenjske sokove in ga pognala v prerani grob. Tako kot vampir pije kri svojih živih žrtev, medtem ko spijo, vampirka pije kri in izčrpava življenjsko moč svojega partnerja ali žrtve. Ne smemo pozabiti, da so zlasti večno mlada dekleta, tista med tridesetim in petdesetim, v spolnih zahtevah po poroki pogosto nezmerna. Izvzeto pa ni tudi nobeno drugo starostno obdobje. Seksualne vampirke najdemo med dvajsetletnicami, pa tudi med tistimi čez šestdeset pomladi.

Nasprotje tega je seveda spolna hladnost. To pomeni, da ti spolni odnosi s soprogom ne dajejo užitka. Aha, o tem bi se morali pogovoriti odkrito in iskreno, praviš? Mogoče iti k zdravniku ali psihologu? Grozno! Kako, misliš, bo to vplivalo na sprogovo samozavest? Ubogaj raje dr. Robinsona in reši svoj zakon: »Če sodiš med hladne ali spolno neprebujene ženske, naj se ti nikar ne mudi to pripovedovati soprogu. Moškemu je spolno dejanje enako prijetno, če je soproga spolno hladna ali ne, razen kadar že vnaprej ve, da je mrzla kot riba. Seveda pa tega ne bo vedel, če mu ne boš povedala. In tisto, česar ne bo vedel, ga ne bo bolelo.«

5. Rožnate spodnje hlačke so obvezne

Ko že govorimo o prepričljivi predstavi v zakonski spalnici, dodajmo, da moraš biti tudi primerno odeta. Ni treba posebej poudarjati, da mora biti spodnje perilo brezhibno čisto. Vsaka ženska bi morala nositi perilo najboljše kakovosti, ki si ga lahko privoščiti. Najbolje je, da je perilo rožnato. Poleg tega čipke in naborki poskrbijo za zapeljivost in ugajajo vsakemu povprečnemu moškemu.

6. Tu in tam naj se malo pozabava

Kaj pa, če tvoj soprogo skoči čez plot? No, tudi za take primere ima dr. Robinson pameten nasvet. Pravi, da se soproga na nezvestobo konec koncev odzove tako, kot ji narekuje srce. Dovolj, da še jaz dodam droben nasvet. Odpusti in pozabi! Ali še bolje: Delaj se, kot da nič ne veš. Občasen ovinek z utečene poti ne pomeni, da te soprogo ne ljubi več. Mogoče te ljubi enako kot prej. Morda celo veliko bolj kot prej.

7. Moški je šef svoje soproge

Spodobi se, da končamo s preprosto, splošno znano resnico iz ust evgenika, prof. B. G. Jefferisa, iz njegove knjige *Zdravstveni žarometi: Evgenična veda*: »Častite svojega soproga! Po božji volji mu je bila dodeljena vloga poglavarja družine in ženinega gospodarja.« Vsak odklon od tega reda pomeni, da igralca ne pozna ta svojih vlog, in to med njima lahko povzroči razdor. Torej, drage dame: »Umolknite, natakните si rožnate hlačke in začnite častiti moža!«

Iz spletne strani *Mental Floss* (<http://mentalfloss.com/article/52108/7-tips-keeping-your-man-1950s>) prevedla Dušanka Zabukovec.

FOTOGRAFIJE Z VAJ

Gregor Čušin, Gregor Gruden, Mojca Funkl, Sebastian Cavazza

Mojca Funkl, Gregor Čušin, Gregor Gruden, Ajda Smrekar, Sebastian Cavazza

Fotograf Peter Uhan

Ajda Smrekar, Gregor Gruden, Gregor Čušin, Sebastian Cavazza, Mojca Funkl

Mojca Funkl, Gregor Čušin, Gregor Gruden

Gregor Gruden, Ajda Smrekar, Sebastian Cavazza, Mojca Funkl, Gregor Čušin

Ajda Smrekar, Sebastian Cavazza, Gregor Gruden

Mojca Funkl, Sebastian Cavazza, Gregor Čušin, Ajda Smrekar, Gregor Gruden

AJDA SMREKAR

Ajda Smrekar se je rodila 24. marca 1985 v Novem mestu. Leta 2004 se je vpisala na Fakulteto za družbene vede in leta 2011 diplomirala iz komunikologije, natančneje iz tržnega komuniciranja in odnosov z javnostmi. Vzporedno se je leta 2009 odločila še za študij dramske igre na AGRFT. Ves čas se je intenzivno ukvarjala tudi s plesom in v jazz baletu nastopala na številnih tekmovanjih in prejela kar nekaj nagrad doma in v tujini. S plesno predstavo *Dirty Dancing* je gostovala v Nemčiji, Avstriji in na Nizozemskem. V plesnih nastopih je sodelovala tudi v televizijskih oddajah. Na odskih deskah je prvič stala leta 2006, ko je v Mestnem gledališču ljubljanskem nastopila v plesni vlogi Dekleta iz kluba Kit Kat v mjuziklu *Kabaret* J. Masteroffa, J. Kanderja in F. Ebba (režija Stanislav Moša). V Gledališču Koper je oblikovala vlogo Marcelle v uprizoritvi *Chicchignola* E. Petrolinija (režija B. Cavazza, 2009) in naslovno vlogo v uprizoritvi *Pepelka in jaz* K. Pegan in P. Grebla (režija Katja Pegan, 2010). Leta 2012 je prejela študentsko Severjevo nagrado za vlogo Kasije v *Juliju Cezarju* W. Shakespeara (AGRFT) in akademjsko nagrado zlatolaska za vlogo Lare v študentskem filmu *Nad mestom se dani* B. Završnika.

Nastopila je že v številnih filmih in televizijskih nadaljevankah. Igrala je vlogo Ivane v filmu *Morje v času mrka* režiserja J. Pervanje. Med drugim je v manjši vlogi nastopila tudi v filmu *Lahko noč, gospodična* M. Pevca. Oblikovala je vlogo Nike v televizijski nanizanki *Strasti* in igrala v mladinski oddaji *Razred zase* ter v humoristični seriji *Čista desetka* (vloga Vesna).

V MGL je zaposlena od 1. septembra 2013.

George Axelrod **THE SEVEN YEAR ITCH**

Opening October, 3rd 2013

Translator **VALERIJA COKAN**

Director **PRIMOŽ EKART**

Dramaturg **IRA RATEJ**

Set designer **BRANKO HOJNIK**

Costume designer **ALAN HRANITELJ**

Music supervisor **JURE LONGYKA**

Choreographer **KATJA HRASTAR**

Video designer **VESNA KREBS**

Language consultant **MAJA CERAR**

Lighting designer **BOŠTJAN KOS**

Stage manager **Darko Muc**

Technical director **Jože Logar**

Head of set design **Janez Koleča**

Technical coordinators **Matej Sinjur** and **Branko Tica**

Head sound master **Sašo Dragaš**

Head lighting master **Branko Šulc**

Head hairstylist **Jelka Leben**

Head wardrobe mistress **Angelina Karimović**

Property masters **Sašo Ržek** and **Borut Šrenk**

The set was made under the supervision of master **Vlado Janc** and costumes under the supervision of mistresses **Irena Tomažin** and **Branka Spruk** in the ateliers of Ljubljana City Theatre.

Cast

Richard Sherman **SEBASTIAN CAVAZZA**

Helen Sherman **MOJCA FUNKL**

Young girl **AJDA SMREKAR**

Dr. Brubaker **GREGOR ČUŠIN**

Tom MacKenzie **GREGOR GRUDEN**

We would like to thank family Janežič for their warm hospitality and help during video making.

They say that after seven years of living together, when we are already toughened and tired from the daily routine, comes a moment, when we feel tempted to leave our spouse or at least have an affair. And... fall madly in love and surrender ourselves to the burning passion. This is exactly how Richard – a handsome, good looking middle-aged man, feels, when he remains alone in his hot apartment, since his wife Helen left for vacation along with their son.

While he listens to the game with a glass of whiskey in his hand and meditates on his charms and all the women he could have, he almost gets killed by a cast iron pot that falls on him from the upper balcony. The blessing in disguise is the person responsible – a young, adorable and attractive country girl, who looks after the neighbour's garden, while everybody is off for the summer. One word leads to another and a few moments later Richard and the girl find themselves sitting on Richard's sofa with a glass of champagne. Although they like each other very much, not everything goes smoothly. Richard is settling a score with his inner reproaches of conscience and attacks of jealousy, as he finds out that his wife – while he is sitting home »all alone«, is having a good time dining with her admirer. And also the girl who is just about to take her first step to a television career seems not to be too tempted by a relationship with someone that is already married and could be her father or at least her older brother. So it looks like nothing good will come out of the entire meeting, except for a pleasant chat. Yet after the delicious dinner, spiced with plenty of laughter, they both realise that they feel so natural and at ease with each other as they haven't felt for a long time.

In 1955, an eponymous movie, based on Axelrod's comedy, was filmed by Billy Wilder, which catapulted Axelrod among the successful scriptwriters. And it is from this motion picture that we all remember the famous scene, in which a blast of wind blows through the grid over the subway to lift up the white halter top dress on Marilyn Monroe and thus glorify her into a pop icon of the 20th century. But the ruthless censorship has robbed the film version of all its juiciness and sauciness – so that we don't really know what actually has happened at the end. Have they ended up in bed together or not? Now, our staging will certainly answer that question.

INFORMACIJE O PREDSTAVAH MGL DOBITE

- pri blagajni MGL v Gledališki pasaži med Čopovo in Nazorjevo ulico v Ljubljani, ki je odprta vsak delavnik od 12. do 18. ure in uro pred predstavo
- v mesečnem sporedu predstav, ki ga abonenti, imetniki osebne in poslovne kartice MGL in tudi vsi drugi, ki to želijo, prejmejo po pošti, prav tako pa je brezplačno na voljo pri blagajni MGL
- na spletni strani www.mgl.si
- s sporočili SMS Mestnega gledališča ljubljanskega
- v dnevnem časopisju
- na radiu
- na teletekstu TV SLO
- na Facebooku

Mestno gledališče ljubljansko, Čopova 14, 1000 Ljubljana, Slovenija
Hišna centrala +386 (0)1 4258 222
Tajništvo +386 (0)1 4257 148, faks +386 (0)1 2517 044
Blagajna +386 (0)1 2510 852, odprto vsak delavnik od 12. do 18. ure in uro pred
predstavo, e-naslov blagajna@mgl.si
E-naslov info@mgl.si
Spletno mesto www.mgl.si

Barbara Hieng Samobor direktorica in umetniški vodja
Jože Logar direktoričin pomočnik za tehnične zadeve

Alenka Klabus Vesel dramaturginja in arhivarka
Eva Mahkovic dramaturginja in vodja mednarodnega oddelka
Petra Pogorevc dramaturginja in urednica Knjižnice MGL
Ira Ratej dramaturginja in vodja izobraževalnega programa
Maja Cerar, Martin Vrtačnik lektorja

Simona Belle vodja službe za odnose z javnostjo in trženja
tel. +386 (0)1 425 5000, faks +386 (0)1 2514 167

Branka Lepšina koordinatorka in planerka programa
tel., faks +386 (0)1 2514 167

Nataša Pevec koordinatorka trženja
tel. +386 (0)1 4258 222, faks +386 (0)1 2514 167

Petra Setničar koordinatorka obiska
tel. +386 (0)1 4258 222, +386 (0)1 2510 852, faks +386 (0)1 2514 167

Zdenka Močilnik blagajničarka in informatorka
tel. +386 (0)1 2510 852

Javni zavod Mestno gledališče ljubljansko, ustanoviteljica Mestna občina Ljubljana
Program gledališča financirata Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport
(iz proračuna Republike Slovenije) in MOL
Svet Mestnega gledališča ljubljanskega
Mojca Slovenc (predsednica), Gašper Tič (namestnik predsednice),
mag. Mojca Jan Zoran, Saša Hren Koritnik, Aleš Kardelj
Strokovni svet Mestnega gledališča ljubljanskega
Alen Jelen, Eva Mahković, Tone Peršak, doc. dr. Katarina Podbevšek, Matej Puc, Nina Valič

Gledališki list Mestnega gledališča ljubljanskega
Letnik LXIV, sezona 2013/2014, številka 2
Izdaja Mestno gledališče ljubljansko
© 2013 Mestno gledališče ljubljansko

Za izdajatelja Barbara Hieng Samobor
Urednice Alenka Klabus Vesel, Eva Mahkovic, Petra Pogorevc, Ira Ratej
To številko je uredila Ira Ratej
Lektorica Maja Cerar
Avtor fotografij z vaj Peter Uhan
Oblikovalka Mojca Višner

Tisk Collegium Graphicum, d. o. o.
Naklada 1000 izvodov
Ljubljana, Slovenija, september 2013

Po 13. točki prvega odstavka 42. člena ZDDV-1 davek ni obračunan.

Ustanoviteljica
Mestna občina
Ljubljana